

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

OUDEGRACHT 152, UTRECHT

00

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

00 "

VERSCHEIJNT PERIODIEK - ABONNEMENTSPRIJS H. 3,- PER JAAR

Bij publicatie van gegevens, welke de Documentatiedienst uit andere bladen heeft overgenomen, dient de oorspronkelijke bron te worden vermeld. - Postgild. No. 304960 N.V. HUMANISTISCH VERBOND te UTRECHT - telefoon 030-10163

.

00 OKTOBER 1957
re\00 " "
70 " "

.U.E.H.I. hebbe 6e Jaargang, Nbr. 7.
.U.E.H.I. hebbe 1ste Jaargang, Nbr. 1.
byaanvee oosenU gaitleot . .

INHOUDSOPGAVE.

- 0 -

I. HUMANISTISCHE NIEUWS.

.

HUMANISTISCH VERBOND

a. Topkaderconferentie	Blz. 92
b. Werkersbijeenkomsten	" 92
c. Studiedagen	" 92
d. Nieuwe uitgave	" 92
e. Lijst van boeken en brochures	" 92

HUMANISTISCHE STICHTING SOCRATES.

Verdaging landdag	" 92
-------------------	------

HUMANITAS, VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG.

a. Congres	" 92
b. Lustrumviering "Ellinchem"	" 93
c. Bejaarden-sociëteiten	" 93
d. Aanstelling	" 93
e. Collecte Rotterdam	" 93

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING.

a. Propaganda	" 94
b. Internationale contacten	" 94
c. Week-end te Soest	" 94
d. Organisatie	" 94

STUDENTENVERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG.

a. Tweede lustrum S.V.H.G.	" 94
b. 3 oktoberviering in Leiden	" 94

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP.

Verslag week-end 12/13 oktober	" 94/95
--------------------------------	---------

HUMANISTISCH THUISFRONT.

Collecte in Amsterdam	" 95
-----------------------	------

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID.

Bijeenkomst van afdelingsafgevaardigden	" 95
---	------

Verslagen, reportages, enz.

(Eindhovens Dagblad, Utrechts Nieuwsblad, Het Parool, Het Vrije Volk)	"	98
<u>Verslagen van discussies.</u>		
(Nieuwe Rott. Courant)	"	98/99
(Het Parool)	"	99/100
<u>Subsidie-kwesties.</u>		
("Mens en Wereld")	"	100/101

=====

HUMANISTISCH NIEUWS.

HUMANISTISCH VERBOND.

Topkaderconferentie.

De op 28 en 29 september 1957 in het Erasmushuis gehouden Topkaderconferentie heeft uitvoerig de noodzaak van een ledenwerfactie gedurende de komende maanden besproken. Op de gewestelijke besturenvergaderingen, welke op 19 oktober in de verschillende gewesten plaatsvonden, werd met de besturen van de gemeenschappen nader op de plannen ingegaan.

Werkersbijeenkomsten.

In het kader van de ledenwerving worden op "De Ark" in november een drietal weekend-conferenties gehouden, waaraan uit elke gemeenschap een bestuurder en een lid zullen deelnemen. Samen met leden van het Hoofdbestuur zal o.a. een huisbezoek-actie worden besproken.

Studiedagen.

Voor de gewestelijke studiedagen, welke in het voorjaar van 1958 plaatsvinden, is als onderwerp gekozen "Humanisme en Rede". Als leidraad zal het boekje met dezelfde titel dienen, dat onlangs is verschenen.

Nieuwe uitgave.

Als brochure is verschenen de belangrijke rede, welke door Dr. J.C. Brandt Corstius op zondagmorgen 14 april 1957 voor het Congres van het Humanistisch Verbond werd uitgesproken. De titel luidt: "De Idee van de Openbare School". Verkrijgbaar bij het Centraal Bureau van het Humanistisch Verbond, Oudegracht 152, Utrecht. Prijs f.0.60.--.

Lijst van boeken en brochures.

Er is verschenen een nieuwe lijst van boeken en brochures over aspecten van het moderne Humanisme, welke voor het merendeel door het Verbond zijn uitgegeven. De lijst is verkrijgbaar bij het Centraal Bureau van het Humanistisch Verbond.

-0-

HUMANISTISCHE STICHTING SOCRATES.

De landdag welke Socrates op 13 oktober zou houden, werd voor onbepaalde tijd opgeschort in verband met ziekte van voorzitter en spreker. De datum waarop deze landdag wel gehouden zal worden, is thans vastgesteld op 24 november a.s.

HUMANITAS, VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG.

Op 26 en 27 oktober a.s. houdt Humanitas haar twee-jaarlijks congres, in het gebouw voor Kunsten en Wetenschappen aan de Mariaplaats te Utrecht. De agenda is als volgt samengesteld:

Zaterdag 26 oktober.

4.00	uur n.m.	:	Opening door de voorzitter, Mr.Dr. J. In 't Veld.
4.15 - 6.00	uur n.m.	:	Bespreking beleid bestuur.
			a. jaarverslagen over 1955 en 1956;
			b. financiële verslagen over 1955 en 1956.

Bespreking beleid redacties van
"Van Mens tot Mens" en "Humanitas".

Bestuursverkiezing.

Congresvoorstellen.

7.30 - 10.00 uur n.m. : Bespreking levensbeschouwelijke grondslag van "Humanitas".

Zondag 27 oktober.

9.30 uur v.m. : Samenvatting van het op zaterdagavond besprokene door mr. dr. J. In 't Veld.

10.15 - 12.00 uur v.m. : Eventuele voortzetting van de behandeling van de zaterdagmiddag-agenda, daarna behandeling rapport organisatie-commissie.

1.30 uur n.m. : Voortzetting behandeling rapport organisatie-commissie en de daaruit voortvloeiende voorstellen.

4.00 uur n.m. : Sluiting.

Lustrumviering Ellinchem.

Het eerste lustrum van Ellinchem, het kinderruis van Humanitas, werd op 28 september in intieme kring gevierd.

In Huize Klein Bergstein te Ellekom kwamen de medewerkers en oud-medewerkers bijeen om bij een kopje thee nog eens op te halen hoe het allemaal begonnen is. Het Bestuur van de Stichting Kindertehuizen van Humanitas bracht, bij monde van zijn penningmeester, de Heer H. Knap zijn dank over aan de Directeur van het Tehuis, de Heer H. Beuke, die door zijn bezielende leiding er zoveel toe heeft bijgedragen dat dit Kinderhuis een succes geworden is. De Directeur sprak op zijn beurt zijn erkentelijkheid ervoor uit, dat de samenwerking tussen het Bestuur en de leiding van het Tehuis steeds zo voortreffelijk is geweest.

De Heer Knap zei, dat het eigenlijk een groot avontuur is geweest, "Ellinchem" op poten te zetten. Dat dit avontuur op zo'n gelukkige wijze is afgelopen, is te danken aan de grote offerbereidheid van de leden van Humanitas bij wie "Ellinchem" nooit tevergeefs aanklopt.

Nadat Mr. B. van der Waerden, de vice-voorzitter van Humanitas, de felicitatie van Humanitas had overgebracht, voerden nog verschillende andere sprekers het woord.

Na dit gezellig samenzijn werd een bezoek gebracht aan het Kindertehuis, zodat de gasten in de gelegenheid waren met eigen ogen de vele verbeteringen welke in de loop van de tijd aan het huis, dat oorspronkelijk een oud hotel was, zijn aangebracht, te bekijken.

Bejaardensociëteiten.

In Dordrecht is een bejaarden-sociëteit geopend door de wethouder, de Heer van Gijn. Deze sociëteit staat onder supervisie van Humanitas.

In Rotterdam werd in Zuidwijk de 14e bejaarden-sociëteit van Humanitas geopend.

Aanstellingen.

De afdeling Hilversum heeft per 1 september een algemeen maatschappelijk werkster aangetrokken; Mejuffrouw R. van den Hul is als zodanig in dienst getreden.

Collecte te Rotterdam.

De afdeling Rotterdam heeft op 28 september een collecte gehouden, welke meer dan f. 5.000.-- heeft opgebracht.

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING.

De H.J.B. meldt ons het volgende:

Propaganda.

Hoewel de H.J.B.-ers momenteel slag leveren met de A-griepverwekker, lijdt ons werk er niet al te ernstig onder. Zo werd in het hevigst van de epedimie een oprichtingsavond in Hilversum belegd, met niet minder dan 31 aanwezigen. Dat hieruit een bloeiende afdeling zal voortkomen, lijkt wel zeer waarschijnlijk. In verschillende afdelingen is een felle propaganda-actie geopend, waardoor b.v. Amsterdam de 60 leden nadert. Voorwaar, allemaal verheugende tekenen.

Internationale contacten.

Ons contact met de Frei-religiöse Jugend Bund Deutschlands wordt steeds intenser, waardoor we binnen niet al te lange tijd een gemeenschappelijk weekend van H.J.B. en F.J.D. tegemoet kunnen zien. Ook wordt getracht met België in verbinding te komen.

Week-end te Soest.

Op 12 en 13 oktober werd in Soest een week-end gehouden, waar de Heer P.A. Pols sprak over internationaal humanisme. Daarnaast werd natuurlijk de onontbeerlijke en onvermijdelijke gezelligheid bedreven.

Organisatie.

Intussen is ook een reglement voor de afdelingen klaar gekomen, zodat ook de "juridische" kantjes van de opbloei niet vergeten worden.

Het 4e congres wordt gehouden op 2 en 3 november en iedereen is bezig zijn tong te slijpen. Een volgende keer hopen wij U over dit congres meer te vertellen.

-o-

STUDENTENVERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG.

De S.V.H.G. meldt ons:

De landelijke vereniging van de S.V.H.G. bestaat op 26 oktober a.s. tien jaar. Ter ere van dit tweede lustrum wordt op 9 november op een bescheiden manier een feest georganiseerd in Amsterdam.

De afdeling Leiden heeft haar activiteiten voor het nieuwe studiejaar geopend door de voor deze stad zo traditionele 3 oktoberviering luis-ter bij te zetten met een gemeenschappelijke hutsputmaaltijd, ten huize van een van haar leden.

Daarna heeft men nog individueel de kermis bezocht. Enige leden van de Delftse afdeling waren hierbij aanwezig.

-o-

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP.

Op 12 en 13 oktober werd door de Humanistische Jongeren Gemeenschap een week-end georganiseerd, waar de op verzoek van het hoofdbestuur opgestelde syllabus "Liefdesverhoudingen van jonge mensen" onderwerp vormde van gesprek. Na een uitgebreide voorbereiding in de plaatselijke gemeenschappen, was het niet te verwonderen, dat zeer velen - uit alle delen van het land - deze gelegenheid hadden aangegrepen om met elkaar van gedachten te wisselen over de talloze problemen die met dit onderwerp samenhangen.

Hoe oud deze problemen op zichzelf ook mogen zijn, er bleek tijdens de discussies wel, dat in de laatste tientallen jaren een versnelde ontwikkeling is waar te nemen in de opvattingen op sexueel gebied en dat met name de moraal gaandeweg aan het veranderen is. Tijdens het week-end werd er niet zozeer naar gestreefd tot bepaalde conclusies te komen; men waardeerde wel in de eerste plaats de mogelijkheid in de H.J.G. zeer openlijk en in

een prettige sfeer al deze zaken te bespreken. Men was het er wel over eens, dat niet zozeer de inhoud van de syllabus specifiek humanistisch is, maar dat het wel kenmerkend voor de H.J.G. is, dat deze kon worden geschreven.

Volgens de insiders zou omstreeks kwart over elf de kunstmaan langs komen, en dat op dit week-end ook de romantiek niet werd vergeten, bleek wel uit de animo toen de voorzitter opmerkte: "Zijn er nog mensen die daarvan gebruik wensen te maken?"

-0-

HUMANISTISCH THUISFRONT.

Het Thuisfront zal in november in Amsterdam een huis-aan-huis collecte houden.

-0-

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID.

De H.W.G. deelt mede:

Nieuws van de Humanistische Werkgemeenschap in de Partij van de Arbeid.

De H.W.G. concentreert zich de laatste tijd meer en meer op het bezinningswerk in haar afdelingen; zij wil namelijk bevorderen dat de levensbeschouwelijke problemen door een zo groot mogelijk aantal harer leden worden besproken.

Om dit nog eens extra te onderstrepen hield de H.W.G. 21 september in het Erasmushuis in Utrecht een goed bezochte bijeenkomst met afdelingsafgevaardigden.

De voorzitters der afdelingen Haarlem en Hilversum hielden een korte inleiding, waarin zij hun visie op het afdelingswerk gaven. Vervolgens sprak het H.B.-lid, de Heer W. Mensink over het onderwerp: "Hoe richten wij in de afdelingen een discussie in?". Tal van afgevaardigden namen aan de gedachtenwisseling deel, waarbij door enkelen hunner opgemerkt werd dat te weinig buitenkerkelijke leden van de P.v.d.A. zich ervan bewust zijn, dat de partij aan verschraling zou gaan lijden, als niet naast de protestantse en katholieke zienswijze ook de humanistische gezindheid tot uitdrukking zou komen.

Ook werd de klacht gehoord dat er hier en daar een betere samenwerking tussen de humanistische organisaties diende te zijn.

De bijeenkomst had een vruchtbaar karakter. Voorzitter Dr. G. Stellingma wenste de actieve afdeling/geluk met het inschrijven van haar 1500ste lid. Amsterdam

In de pauze werd het Erasmushuis door de deelnemers aan deze bijeenkomst bezichtigd.

-0-

RADIOLEZINGEN IN OKTOBER EN NOVEMBER.

6 oktober	: Dr. J.P. van Praag	over:	"Het dak en de zuilen".
13 oktober	: Dr. M. les Spetter	over:	"Is een religieus humanisme mogelijk?".
20 oktober	: Dr. J.C. Brandt Corstius	over:	"Waarom daar wel en hier niet?"
27 oktober	: Mr. Dr. J. In 't Veld	over:	"Levensmoeilijkheden". (t.g.l. van het Congres van Humanitas).
3 november	: Dr. J.P. van Praag	over:	"Waar gaat het om?".
10 november	: Mej. M. Dijkstra	over:	"Vorm en inhoud".

-0-

INTERNATIONALE LITERATUURLIJST.

THE ETHICAL OUTLOOK.

Sept.-Oct. 1957

" "

James Wallerstein

Immortality and Ethical Culture.

George E. Beauchamp

Ideals and practical Ethics.

THE MONTHLY RECORD.

October 1957

Doris Mc.Connochie.

The budding Humanist.

THE RADICAL HUMANIST.

August 1957 - 4th

M.K. Haldar

Scientific Attitude and Scientism

HUMANIST WORLD DIGEST.

August 1957

Prof. Kathleen Lorisdale

Co - Existence.

DIE FREIGEISTIGE AKTION.

Sept. 1957 - Nr.9

Max Tappen

Albert Schweitzer.

L'ACTION LAÏQUE.

Septembre 1957

Numéro spécial consacré à l'Education Permanente et son adaptation aux différents milieux.

-0-

LIJST VAN SPECIAAL AANBEVOLEN BUITENLANDSE HUMANISTISCHE TIJDSCHRIFTEN.

Diogenes, België, verschijnt tweemaandelijks en is te vergelijken met Reken-schap.

The Ethical Outlook (van de American Ethical Union) verschijnt tweemaande-lijks.

The Plain View (van de British Ethical Union) verschijnt per kwartaal.

The Humanist (van de American Humanist Association) verschijnt tweemaande-lijks. Dit blad wordt in Amerika in de kiosken verkocht.

The Humanist Rationalist Press Association, Engeland, verschijnt maandelijks.

Voor leden van een der Humanistische organisaties zijn deze periodieken te leen bij het Secretariaat van de I.H.E.U., Oude Gracht 152, Utrecht.

Voor buitenstaanders, bij uitzondering, eveneens.

Men kan zich via het secretariaat van de I.H.E.U. op deze periodieken abonneren.

-0-

INTERNATIONAAL NIEUWS.

Tijdens het congres van de I.H.E.U. is beslist dat Die Freigeistige Aktion op haar verzoek zal worden toegelaten tot de I.H.E.U., als lid met adviserende stem.

Die Freigeistige Aktion heeft ongeveer 1000 leden en werkt in Noorde-lijk West-Duitsland.

La Fédération Humaniste in Frankrijk heeft om toelating tot de I.H.E.U., als lid met adviserende stem, verzocht. De beslissing over dit verzoek kan binnenkort worden verwacht.

Hier volgt dan een overzicht van de leden van de I.H.E.U.

Volledig bevoegde leden:

American Ethical Union,
American Humanist Association,

British Ethical Union,
Nederlands Humanistisch Verbond,
Belgisch Humanistisch Verbond,
Indian Radical Humanist Movement.

Leden met adviserende stem:

Humanitas, Vereniging voor Maatschappelijk Werk op Humanistische Grondslag,
Noors Humanistisch Verbond,
Die Freigeistige Aktion.

Geregistreerde leden:

Verenigingen in Japan, Zuid-Afrika, Oostenrijk (Wenen).

Individuele leden uit landen waar geen Vereniging is aangesloten bij de I.H.E.U. Deze leden zijn woonachtig in de volgende landen:

Australië, Canada, China, Frankrijk, Goudkust, Israël, Italië, Jamaica, Mexico, Nigeria, Zwitserland, Spanje, Zweden, Venezuela.

Leden van het Bestuur van de I.H.E.U. :

Jerome Nathanson, Amerika (American Ethical Union),
Sidney H. Scheuer, " " "
Mrs. Mary Lloyd Morain, Amerika (American Humanist Association),
H.J. Muller Amerika, " " "
H.J. Blackham, Engeland (British Ethical Union),
A.A. Burall, Engeland " " "
Dr. J.P. van Praag, Nederland (Humanistisch Verbond),
Prof. Dr. L.G. van der Wal, Nederland (Humanistisch Verbond),
Dr. K. Cuypers, België (Humanistisch Verbond),
Raymond Maeckelberghe, België (Humanistisch Verbond)
Mrs. Ellen Roy, India (Indian Radical Humanist Movement),
V.M. Tarkunde, India " " " "

Dr. J. In 't Veld, Nederland (Humanitas),
Dr. Kristian Horn, Noorwegen,
Prof. R. Genschel, Duitsland (Freigeistige Aktion).

Leden van het Dagelijks Bestuur:

Dr. J.P. van Praag, voorzitter,
H.J. Blackham, secretaris,
Sidney H. Scheuer, penningmeester,
Mrs. Mary Lloyd Morain, lid,
Mrs. Ellen Roy, lid,
Mevr. A.C. Terpstra-Heinrich, org.secretaresse,
J. Bijleveld, org. penningmeester.

Het Bureau van het Secretariaat van de I.H.E.U. is gevestigd in Utrecht, Oude Gracht 152.

De I.H.E.U. heeft, krachtens een besluit, dat tijdens haar congres genomen werd, opnieuw toelating gevraagd tot de Unesco, om mede te kunnen werken aan de projecten van de Unesco. (Zoals men weet, kent de Unesco een mogelijkheid van toelating als lid met adviserende stem voor z.g. non-governmental organizations).

De vorige aanvragen van de I.H.E.U. bij de Unesco zijn nog in behandeling. Zo'n aanvraag moet periodiek herhaald worden, zolang er nog niet definitief over beslist is.

Verslagen, reportages enz.

In het vorige nummer van dit blad deelden wij U mede, dat in vele bladen van de R.K. pers in het Zuiden van ons land 4 artikelen zijn verschenen van de Heer W. Engelen over het Congres van de I.H.E.U. Wij noemden toen ook het Eindhovens Dagblad, doch konden U nog niet nauwkeurig de edities van dat blad noemen, waarin de artikelen zijn verschenen. Inmiddels berichtte de redactie van dat blad ons, dat de artikelen zijn opgenomen in de edities van 3, 8, 9 en 10 augustus 1957.

-o-

Het Parool van 30 september 1957 geeft een kort verslag van de viering van het eerste lustrum van "Ellinchem", het kinderruis van Humanitas.

-o-

Besprekingen van Humanistische literatuur.

Het Utrechts Nieuwsblad van 8 oktober 1957 brengt de volgende brochures onder de aandacht van zijn lezers:

"Humanisme en Rede", "Onze kinderen tussen Humanisme en Christendom"
"Modern Humanisme".

Deze aanduidingen waren opgenomen in de rubriek : "Kerk en geestelijk leven".

Het Vrije Volk van 8 oktober bespreekt in zijn rubriek : "Geestelijk leven de brochure: "Onze kinderen tussen Humanisme en Christendom".

-o-

Verslagen van discussies.

Op initiatief van de federatieve gemeenschap Amsterdam van het Humanistisch Verbond heeft een openbaar gesprek plaats gehad over "Verzuiling".

De Nieuwe Rotterdamse Courant van 26 september 1957 gaf hiervan het volgende verslag:

" Op uitnodiging van de federatieve gemeenschap Amsterdam van het Humanistisch Verbond hebben Prof. Dr. G. Brillenburg Wurth (geref.), Prof. Dr. J.P. Kruyt (vrijzinnig hervormd), Dr. E. Brongersma (R.K.) en Dr. J.P. van Praag (humanist) gisteravond te Amsterdam een openbaar gesprek gevoerd over het begrip "verzuiling".

" Prof. Kruyt beschouwde een "zuil" als een groep mensen, die georganiseerd zijn in een vereniging op levensbeschouwelijke grondslag. De samenwerking tussen deze verenigingen is dikwijls federatief, maar de meeste activiteiten worden in eigen kring ontplooid. De hoogleraar kon de verzuiling in het onderwijs, waarin de levensbeschouwing sterk op de voorgrond staat, wel aanvaarden, maar vroeg zich af, of er ook sprake moest zijn van bijv. technisch onderwijs op levensbeschouwelijke grondslag. Het gevaar bestaat, dat de afzondering van de verscheidene bevolkingsgroepen steeds groter wordt. Wat blijft er van de volksgemeenschap over als de verzuiling zich voortzet?, aldus Prof. Kruyt.

" Dr. Brongersma nam stelling tegen het steeds meer voorkomende verschijnsel om op elk terrein van het maatschappelijk leven levensbeschouwelijke overtuigingen te laten spreken. Spreker was tegen verzuiling op elk terrein. Het hangt van het doel van de vereniging af, of er al of niet op levensbeschouwelijke grondslag gewerkt moet worden, zo besloot Dr. Brongersma.

" Dr. van Praag meende, dat er eigenlijk geen grens is te trekken tussen de goede en de afkeurenswaardige verzuiling. Dit hangt af van de verdraagzaamheid der bevolkingsgroepen. Spreker wees met

"grote nadruk op het belang van gelijkwaardigheid in groepen,
"waar verschillende richtingen zijn vertegenwoordigd.
" Als laatste spreker voerde Prof. Brillenburg Wurth het woord.
"hij was de enige, die zich openlijk tegen iedere vorm van verzui-
"ling verzette. Verzuiling is isolement terwille van het isolement,
"aldus de hoogleraar, en ieder christen zal dit moeten afwijzen.
"Spreker zei dat isolement alleen geoorloofd is om het geestelijke
"eigen te bewaren en ten dienste te stellen van het gehele volk.
"In de maatschappij zijn de contacten tussen de mensen te veelvuldig
"om een verzuiling te aanvaarden, aldus Prof. Brillenburg Wurth.
" De gespreksleider was Prof. Mr. I. Kisch.

-o-

In het R.K. Gemeenschapsoord Drakenburgh werd een gesprek gehouden over "Onze eenheid", waaraan ook van humanistische zijde werd deelgenomen. Het Parool van 30 september 1957 gaf hiervan het volgende verslag:

" Protestanten, katholieken en humanisten hebben in een sfeer van "verdraagzaamheid, goede trouw en begrip zaterdag en zondag in het "R.K. gemeenschapsoord "Drakenburgh" bij Hilversum met elkaar over "onze eenheid", haar verantwoording en haar beleving gesproken.
" Het zeldzame gesprek vond plaats tussen lieden van uiteenlopende "wereldbeschouwing, die allen in de loop der jaren op een of andere "wijze betrokken waren geraakt bij het z.g. "Pleinwerk" van de Haagse "pater S. Jelsma M.S.C., wiens "Plein 1957" (volgend jaar heet het "Plein 1958") het ontmoetingspunt werd van vooral jongere katholie- "ken, die samen met anderen willen "nadenken, praten en handelen".
"Zij weten, dat die anderen het niet helemaal met hun katholieke levens- "beschouwing eens zijn. Maar, zeggen zij, "op zeer veel belangrijke pun- "ten zijn zij het wel met ons eens, b.v. op het punt van de noodzaak "van rechtvaardigheid, eerlijkheid, naastenliefde, dienstbaarheid, "menselijkheid...".

" Er waren op "Drakenburgh" een vijftigtal van die "toch samen- "gaande uiteenlopenden" bijeengekomen. Voor hen hield de Rotterdamse "predikant P.J. van Mullem een inleiding over de menselijke kant van "onze eenheid", Mr. Dr. J. In 't Veld over de nationale en West-euro- "pese kant ervan, terwijl pater Dr. J. Ponsioen S.C.J. sprak over de "oorzaken der verzuiling als bedreiging dier eenheid. Waarop een vrije "discussie volgde: zij duurde zaterdagavond officieel en officieus tot " het middernachtelijk uur.

" We moeten elkaar zonder overheersingsdrang leren aankijken. Minder "polemiek, meer ontmoeting!", aldus de Rotterdamse predikant.
" "Het zoeken der waarheid is meer dan het bezit der waarheid". Dat "zei de humanistische oud-minister. En wat de noodzaak van een West- "europese geest als geestelijk bindmiddel betreft: "Nodig is, in de "sfeer van Van der Leeuws "heilig-gemeenschappelijke" een bindende "idee, die van de massa weer gemeenschap maakt. De basis? De essen- "tiële grondbeginselen van Christendom en Humanisme. Niet de dogma- "tische, maar de ethische; geestelijke vrijheid in verantwoordelijkheid; "eerbied voor de menselijke persoonlijkheid". En dat vanuit de aanvaar- "ding van een boventijdelijk en bovenmenselijk normbesef.

" Ook wij zoeken de waarheid, maar menen haar daarnaast in essentiële "lijnen te bezitten", zei de pater-socioloog. Onwijs is het onze ver- "scheidenheden - vaak tegenstellingen - te verdoezelen. De oude tegen- "stelling tussen rekkelijken en preciezen b.v. is nog steeds basis van "onze Nederlandse gemeenschap. Schaf het zuilensysteem af en morgen "komt het terug. Toch is bijv. op gemeenschappelijk cultureel niveau "eenheid mogelijk. Met de Griek belangeloos zoeken naar wat schoon, "waar, goed is. Met de Romein recht en rechtszekerheid heilig achten. "Met de Christen de mensheid als een gezin Gods en dus een gezin van "gelijken beschouwen. Met de personalist de persoonlijkheidswaarde van "renaissance en humanisme hoog houden. Met de socialist weten, dat wij "voor en met elkaar te leven hebben!.

" Bij het weergeven der discussie door Dr. F. Boerwinkel, de directeur van het herv. woningscentrum "De Horst". zei deze het onderwerp "onze eenheid" onvoldoende gepreciseerd te achten. En hij bracht door "het thema der besprekingen tegen de achtergrond der Russisch-Westerse tegenstelling en der atoomdreiging te stellen te elfder ure een geheel nieuwe element in het debat ("De eenheid van de wereld, inclusief Rusland is het enige interessante").

" Al kon het gesprek zich moeilijk ook nog in die richting verplaatsen - het bleef bij korte tegenopmerkingen van Mr. Dr. J. In 't Veld en de Heer A. Treurniet - toch knoopte pater Jelsma in zijn slotwoord in "zeker opzicht bij de nieuwe probleemstelling aan. Behalve de tegenstelling Oost-West is er die tussen Noord en Zuid, tussen de welvarende en de onderontwikkelde landen. De wereldorde wordt niet slechts bedreigd door hetgeen het Oosten doet, maar ook door de wijze waarop 't Westen daarop reageert. Het Westen mag zijn idealen, zijn vrijheidseisen, niet tot zichzelf beperken, het mag niet primair bezorgd zijn voor de handhaving van eigen welstand; het bekere zich en verloochene zichzelf en tone zich bezorgd voor de wereld: pas dan, als wij de Westerse waarden waar maken, staan wij in zuivere tegenstelling tot de communistische ideologie.

" Een drietal deelnemers getuigde vóór het uiteengaan van hun blijdschap, dat de hoofdzaak er geweest was: "Wij leerden de taal van de ander kennen; wij kregen eerbied voor de eerlijkheid van de ander".

-0-

Subsidie-kwesties.

De Heer Scheps heeft voor de V.A.R.A. gesproken over een artikel in de Volkskrant, dat de subsidie van Kerkebouw behandelde. "Mens en Wereld" van 5 oktober wijdt hieraan het volgende artikeltje:

" Subsidie kerkebouw scheppe geen rechtsongelijkheid.

" Al leert de praktijk in vele gemeenteraden dat raadsleden van "aan de confessie gebonden partijen weinig begrip hebben voor de aanspraken van humanistische huize wanneer het vraagstuk van overheids-subsidie voor de bouw van kerken aan de orde komt, toch blijkt hier en daar het besef door te breken dat uit overwegingen van rechtsgelijkheid aan humanisten steun niet mag worden onthouden wanneer zij behoefte hebben aan gebouwen waarin zij zich op hun levensovertuiging kunnen bezinnen.

" Ten bewijze daarvan laten wij hieronder volgen wat de Heer J.H. Scheps daarover zei in een van zijn wekelijkse radio-praatjes in de "V.A.R.A.-rubriek "Tussen de regels door":

" In "De Volkskrant" van woensdag 14 augustus 1957 stond een artikel "over het veelbesproken vraagstuk subsidie bouw van kerken. Daarover kan men zeer verschillend denken. Men kan op godsdienstig-kerkelijke gronden bezwaar hebben tegen het doen subsidiëren door de overheid van de kerken. Men kan ook op algemene en politieke gronden deze vorm van steun door de overheid aan de kerken afwijzen. Het vraagstuk heeft - wie zal het ontkennen? - vele kanten. "De Volkskrant" gevoelt, blijkens het artikel "Ten geleide - Kerkebouw" niet veel voor dit stelsel. De krant heeft althans onderscheidene bezwaren. In dit artikel komt ook een argumentatie voor die wij niet willen laten glippen. De krant schrijft:

" "Toch stoten wij hier tegelijk op een niet geringe moeilijkheid. Bij de bouw van wijkhuizen kunnen alle richtingen overheidssubsidie krijgen. Maar hoe moet het nu gaan bij een rijkssubsidie-regeling voor bouw van kerken? Het geld, dat het rijk hiervoor zou verstrekken komt van alle betalers van belasting. Dus ook van degenen, die geen gebruik maken van kerkgebouwen waar het in dit geval om gaat, maar die

"mogelijk wel behoefte hebben aan andere gebouwen om zich op eigen
"levensovertuiging te bezinnen of daarvoor belangstelling te wekken.
"Wij denken met name aan de humanisten".

" "De Volkskrant" wijst er op, dat rechtsongelijkheid kan ontstaan.
"Zij zegt - en wij waarderen dit - dat het "nog een ernstige vraag is
"of de overheid een dergelijke ongelijkheid mag scheppen. De krant wijst
"er tevens op, dat bij het geven van subsidie geldend voor gebouwen
"van humanisten, leden van christelijke kerken betalen voor deze huma-
"nisten. Tenslotte meent "De Volkskrant", dat aan deze mogelijkheid
"zorgvuldige overweging dient te worden geschonken.

" Wij staan op het standpunt, dat het goed is, dat "De Volkskrant"
"het vraagstuk openhartig stelt. Wij geloven dat dit probleem echter
"niet eerst en niet alleen knelt bij het subsidiëren van de bouw van
"kerken. Oud-gereformeerden bijvoorbeeld gruwen van toneel en dans. De
"overheid geeft nochtans grote sommen uit tot het bevorderen van to-
"neel en dans.

" Naar onze mening kan de overheid, bij het subsidiëren van de bouw
"van kerken, hoe men daarover ook moge denken, niet anders doen dan
"recht bestellen. Men kan geen 20% kerklozen laten betalen voor de
"bouw van kerken en deze kerklozen op hun terrein steun onthouden.
"Eenmaal subsidie voor de bouw van kerken aanvaard, zullen de humanis-
"ten en de vrijgeesten, van welke schakering ook, dezelfde rechten
"moeten hebben. Wie dit niet aandurft, wijze de subsidiëring van de
"bouw van kerken af.

=====